

Opis programu „Bloki 200+”

Wyciąg

Spis treści

1. Geneza i charakterystyka programu	3
2. Cele programu.....	4
2.1. Cele ogólne.....	4
2.2. Uszczegółowienie celów.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
2.3. Aktualny stan wiedzy w obszarze remontów bloków klasy 200 MW _e . Przykładowe Zadania Częstkowe	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3. Formuła realizacji programu	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
4. Zakres merytoryczny rozwiązań	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
4.1. Wskaźniki produktu.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
4.2. Wskaźniki rezultatu	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
4.3. Wskaźniki wpływu (oddziaływania).....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
5. Etapy realizacji	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
6. Zarządzanie programem	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
7. Planowany budżet.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
8. Ryzyka programu.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Geneza i charakterystyka programu

Przyjęta przez rząd w dniu 14 lutego 2017 r. „Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju” (SOR) ¹ stwierdza, że podstawa konkurencyjności gospodarki to m.in. nieprzerwane dostawy energii. Stąd Krajowy System Elektroenergetyczny (KSE) ma kluczowe znaczenie dla funkcjonowania społeczeństwa, gospodarki i bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwo funkcjonowania KSE ma bezpośredni wpływ na procesy zachodzące w kraju, w tym na konkurencyjność gospodarki.

SOR zauważa, że „nowoczesny sektor energetyczny stanowi warunek dla zapewnienia Polsce bezpieczeństwa energetycznego oraz konkurencyjnej i efektywnej gospodarki. Do osiągnięcia tak postawionego celu niezbędne jest również tworzenie rozwiązań na rzecz modernizacji i rozbudowy sieci wytwarzania, przesyłu i dystrybucji energii, a także produkcji energii na poziomie gospodarstw. Efektem działań inwestycyjnych, modernizacyjnych oraz poszukiwań nowych źródeł energii, także odnawialnych, będzie stabilność, dywersyfikacja i niezawodność dostaw energii oraz większa niezależność energetyczna kraju.”

Jednak nie sposób pominąć fakt, że latem 2015 r. wystąpiły niedobory energii elektrycznej, które mogą w dalszym ciągu zagrażać nieprzerwanym dostawom energii, a nawet ulec dalszemu pogłębieniu i generować poważne straty finansowe w gospodarce, znacznie przewyższające nie tylko koszt energii na rynku hurtowym, ale także nawet najwyższy koszt wynikający z kosztów inwestycyjnych w nowe moce, uwzględniając i tak ograniczony czas pracy bloku w okresie roku. Na podstawie doświadczenia z 2015 r. ocenia się, że w niektórych sektorach gospodarki straty przekraczają 7-13 tys. PLN/MWh z tytułu niedostarczonej energii².

W raporcie Międzynarodowej Agencji Energetycznej³ część polskich elektrowni węglowych została uznana za relatywnie stare, nieefektywne i szkodliwe dla środowiska. Przykładowo, 62 proc. z nich liczy sobie ponad 30 lat. Taki stan stwarza jednocześnie szansę na poprawę efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz CO₂.

Biorąc pod uwagę sygnały wpływające do Narodowego Centrum Badań i Rozwoju z energetyki zawodowej oraz od naukowców pracujących w obszarze energii niezbędnym stało się przygotowanie programu wspierającego przygotowanie sprawdzonych innowacyjnych rozwiązań do wykorzystania komercyjnego w obszarze wytwarzania energii.

Na podstawie wyników prac badawczych przeprowadzonych w latach 2010-2015 w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii” oraz na podstawie danych przedstawionych w 2016 r. przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. oraz informacji od wytwórców energii elektrycznej jednym z priorytetowych kierunków prac powinna być nowatorska modernizacja bloków energetycznych o mocy rzędu 200 MW_e. W Polsce obecnie jest zdolnych do pracy ponad 40 tego typu jednostek wytwórczych uruchomionych po raz pierwszy w latach 70-tych XX w. Stan techniczny wielu spośród nich pozwala na dalszą pracę po remontach. Jednak sam remont bez głębokiej modernizacji może częściowo ograniczyć lub całkowicie uniemożliwić ich użytkowanie zgodne z wymaganiami środowiskowymi, w szczególności wynikającymi z dyrektywy Unii Europejskiej w sprawie emisji przemysłowych (nr 2010/75/UE) i przyjętymi na jej podstawie Konkluzjami BAT. Dodatkowym wyzwaniem może być wymaganie przez PSE S.A. konieczności pracy bloków klasy 200 MW_e ze zmniejszoną mocą lub zwiększoną liczbą odstawień, w szczególności w związku ze wzrostem udziału wytwarzania energii w źródłach niesterowalnych (np. wykorzystujących energię wiatru lub promieniowania słonecznego). Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w KSE, w szczególności poprzez dostosowanie

bloków 200 do współpracy z niesterowalnymi OZE (wiatr i fotowoltaika) jest również celem programu.

Program „Bloki 200+” dedykowany jest nowatorskiej modernizacji w celu dostosowania bloków parowych podkrytycznych klasy 200 MW_e opalanych węglem kamiennym lub węglem brunatnym do przewidywanych, zmieniających się warunków eksploatacji. Zakłada się, że wypracowane w ramach tego programu rozwiązania będą mogły być zastosowane również w innych blokach parowych, w szczególności w blokach podkrytycznych klasy 500 MW_e i klasy 360 MW_e.

Wydłużenie okresu eksploatacji tych bloków da czas na wypracowanie właściwych warunków do podejmowania decyzji inwestycyjnych i realizację inwestycji w nowe jednostki wytwórcze, z uwzględnieniem rozwoju kogeneracji, potencjalnie tańszych technologii OZE następnej generacji oraz innych nowych technologii wytwarzania, magazynowania i zarządzania wytwarzaniem i poborem energii elektrycznej. Węglowe bloki podkrytyczne, a przede wszystkim bloki klasy 200 MW_e, są zatem postrzegane jako tymczasowe narzędzie zapewniające bezpieczną pracę KSE i jednocześnie umożliwiające optymalizację przyszłej struktury KSE z wykorzystaniem perspektywicznych technologii energetycznych.

Niniejszy program ma za zadanie wygenerować pakiet sprawdzonych w rzeczywistych blokach energetycznych klasy 200 MW_e rozwiązań technicznych lub organizacyjnych służących niskonakładowej modernizacji i utrzymaniu tych bloków przez ok. 10-20 lat.

2. Cele programu

2.1. Cele ogólne

Zgodnie z SOR „z powodu znacznego wyeksploatowania, niskiej sprawności i poziomu generowanych emisji **zdecydowana większość krajowych bloków energetycznych powinna zostać w najbliższych latach zmodernizowana lub zastąpiona nowymi**. Wiąże się to z koniecznością przygotowania mechanizmów zapewniających opłacalność modernizacji i wprowadzenia instrumentów odpowiednich do skali”. Dlatego

Celem głównym projektu jest przetestowanie finansowania prac B+R w formule zamówienia przedkomercyjnego, dzięki któremu możliwa będzie opracowany i sprawdzony zostanie pakiet rozwiązań służących nowatorskiej modernizacji bloków klasy 200 MW_e przyczyniającej się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii w Polsce.

Powyższemu przetestowaniu służyć będzie opracowanie i sprawdzenie w warunkach pracy rzeczywistego, węglowego bloku energetycznego zbioru innowacyjnych rozwiązań technicznych, organizacyjnych lub prawnych¹ dotyczących modernizacji, przebudowy lub zasad eksploatacji bloków klasy 200 MW_e. Natomiast skutkiem wdrożenia tych rozwiązań będzie dostosowanie bloków klasy 200 MW_e do nowych wymagań i określonego reżimu pracy z większą zmiennością obciążenia i z dużą liczbą odstawień i uruchomień, zagwarantowaną w umowie przez wykonawcę. Jednocześnie, biorąc pod uwagę, że chociaż istniejące bloki klasy 200 MW_e mają być eksploatowane przez kolejne 15-20 lat, to jednak mogą pełnić rolę tymczasowego narzędzia umożliwiającego wdrożenie nowych technologii energetycznych, to rozwiązania, które mają być wypracowane w ramach Programu 200+ nie mogą wymagać szczególnie wysokich nakładów inwestycyjnych i powinny charakteryzować się możliwie najwyższym stosunkiem efektów do nakładów.

¹ Dotyczy zarządzeń i innych regulacji wewnętrznych operatorów bloków energetycznych.

Z punktu widzenia kraju zastosowanie opracowanych rozwiązań w krajowych blokach energetycznych umożliwi zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii w Polsce (w perspektywie najbliższych 15-20 lat) dzięki nowatorskiej modernizacji tych bloków.

W szczególności, celem Projektu nie jest opracowanie technologii polegających na wymianie bloków klasy „200” na inne bloki, ani wymianie ich urządzeń podstawowych na inne, o ile koszty miałyby przekroczyć próg wydatków założonych w programie. Program odnosi się do istniejących bloków energetycznych, a ograniczenie nakładów na ich modernizację i dalszą eksploatację uważa się za podstawowy warunek dla opłacalności utrzymania tych bloków w dalszej eksploatacji.

Wymagania dodatkowe:

- Utrzymanie dyspozycyjności bloku na obecnym poziomie, jednak nie mniej niż 90%.
- Wydłużenie czasu życia bloku o ok. 15-20 lat.
- Utrzymanie bądź zwiększenie bezpieczeństwa pracy bloku.

Bibliografia:

¹ „Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”, https://www.mr.gov.pl/media/33537/Strategia_na_rzecz_Odpowiedzialnego_Rozwoju.pdf

² Wojciech Nowak, Marek Ściążko, Stanisław Tokarski – „Odbudowa mocy polskiego systemu elektroenergetycznego – dylematy inwestycyjne”, Energetyka Ciepła i Zawodowa 8/2016

³ „Energy Policies of IEA Countries. Poland 2016 Review”, <http://www.iea.org/publications/freepublications/publication/energy-policies-of-iea-countries---poland-2016-review---executive-summary---polish.html>

Ponadto wykorzystano informacje przekazane w raportach końcowych i prezentacjach przez Wykonawców zadań badawczych:

1. „Opracowanie technologii dla wysokosprawnych „zero-emisyjnych” bloków węglowych zintegrowanych z wychwytem CO₂ ze spalin” (lider konsorcjum – Politechnika Śląska);
2. „Opracowanie technologii spalania tlenowego dla kotłów pyłowych i fluidalnych zintegrowanych z wychwytem CO₂” (lider konsorcjum – Politechnika Częstochowska);

zrealizowanych w latach 2010-2015, w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Zaawansowane technologie pozyskiwania energii”.